
Karl Dieter Bodack

HIHETETLEN SOKSZÍNŰSÉG

A Kós Károly Egyesülés és az Internationales Forum *Mensch und Architektur* az organikus építészet jövőbeli feladatait tárgyaló konferenciára hívott építészeket és az építészeti iránt érdeklődőket augusztus utolsó napjaiban.

Már maga hely, Piliscsaba is fel kellett hogy keltse az érdeklődést, mert itt terül el a Pázmány Péter Katolikus Egyetem kampusza, amelynek centrumába Makovecz Imre tervezte meg az auditorium maximumot, egy kettős kupolájú épületet, amelynek falai és kupolái úgy hatják át egymást, ahogy Steiner első Goetheanumában. Csakhogy ezek a kupolák egymás felé dőlnek, annyira erősen, hogy az ember azt gondolhatná, akár egymásra is zuhanhatnak, valójában azt lehet érzékelni, hogy egymáshoz nőve emelkednek, egymásba kapaszkodnak. Az egyetem területén egész sor drámai megjelenésű épület áll, organikus alakzatok, amelyeket a magyarországi katolikus egyház történetéből merített építészeti részletek gazdagítanak. Drámai ezeknek az épületeknek a története is, mert ezen a területen szovjet laktanya volt a kilencvenes évek elejéig, és ez a hely változott át több ezer diák mindennapi otthonává.

Itt találkoztak augusztus 23-án a konferenciára érkező első vendégek, diákok, akik Pieter van der Ree, Luigi Fiumara és Karl-Dieter Bodack műhelygyakorlatán vettek részt. A legtöbben Ukrajnából érkeztek, ahol a kijevi építészeti fakultáson Luigi

Fiumara vendégprofesszornak, a Goetheanum Képzőművészeti Szekciója vezetőjének a tanítványaiként ismerkednek több éve a szerves építészet alkotó módszereivel. A résztvevőknek a három napos munka során új vasúti állomásépületet kellett tervezniük az egyetem részére, amelynek funkciója, elhelyezkedése alkalmazkodik az egyetemi együttes különleges karakteréhez.

A konferenciára a harminc diák mellé további hetven résztvevő érkezett, akik egy busz kirándulás keretében csodálatos építészeti élmények részesei lehettek. Makovecz Imre alkotóképességében gyönyörködhetek Százhalombatta és Paks templomában, amelyek a környezetük számára ikonografikus keresztényi üzenetet hordoznak és a belsejükben a fény vezetése és a téralakítás révén meditatív atmoszférát teremtenek. A kakasdi faluház az előbbiekhöz hasonló módon hihetetlen teljesítmény térformálást és a kézműves munka minőségét illetően, olyan alkotás, amelyről a legtöbben azt gondolták, hogy a mi viszonylag gazdagabb országainkban is megfizethetetlen lenne.

A nap végén és a második napon a résztvevők Makovecz köréhez tartozó építészeti munkáit látogatták meg, pécsi épületeket (Dévényi Sándor), a kaposvári egyetem új épületeit (Ekler Dezső), a herendi porcelánmanufaktúra új csarnokait (Csernyus Lőrinc, Turi Attila, Turányi Gábor), és egy csopaki borpincét (Szűcs Endre), ahol a bolthajtások alatt

A résztvevők egy csoportja a piliscsabai kampuszon

Paul van Panhuys a kakasdi faluház egyik tornyát rajzolja.

Dévényi Sándor: a Bagolyvár-panzió részlete

élvezetes órákat tölthettek. Mindezek az épületek rendkívüli töménységben mutatták a formálóerő olyan gazdagságát, amihez hasonlót sehol másutt a világban nem találhatunk. A résztvevők csodálatát méltán ébresztette fel a magyar építészek önálló művészete, bár a kezdeményező Makovecz Imrét Steiner építésze közvetlenül megérintette, az ő emberképe és szemléletmódja belsőleg áthatotta, az építészetében semmilyen utánérzés, formai másolás nem található.

A harmadik napon tekintették meg a résztvevők a budapesti Iparművészeti Múzeum kiállítását a magyar organikus építészetről. A fényképek és modellek meggyőző képet adtak a magyar kollégák több évtizedes tevékenységének kivételes minőségéről. Figyelemre méltó, sőt egyenesen ösztönző ez a „magyar út”, mindenekelőtt a világszerte elharapózott uniformizálással való összehasonlításban: a hagyományos értékekre, képzetekre és előképekre támaszkodik, ezeket átalakítja és aktualizálja, amivel valóban magyar építészetet teremt a globalizálás helyett.

Pieter van der Ree és Gregory Burgess a pécsi Bagolyvárban

Szűcs Endre: Csepak, Szent Donát borház

A két záró nap előadásai és hozzászólásai új fórumot nyitottak, széles bepillantást engedve más országok építészeinek munkáiba. A mikrofonnál nem csak magyar barátaink kaptak helyett, mindezek előtt Makovecz Imre, akinek rövid, lényegre törő nyilatkozatát hallhattuk, hanem mások között Marko Pogacnik (Szlovénia), Lucien Kroll (Belgium), Pieter van der Ree (Hollandia), Peter Blundell Jones és Roger Connah (Nagy-Britannia), Peter Hübner és Karl-Dieter Bodack (Németország), Luigi Fiumara (Olaszország) és Gregory Burgess (Ausztrália) organikus alkotásainak lenyűgöző színekével.

Összefoglalva: a résztvevők többségének ismereteit, szemléletét bizonyára rendkívüli módon tárgította ez a találkozó, s közvetlenül átélhetővé vált, hogy a magyar kollégáink milyen szabadon alkotnak és alkottak a kommunista uralom idején is. Mindenkinek, aki az építészeti tevékenységével a társadalmi jövő megalkotásán kíván fáradozni, a legmelegebben ajánlható, hogy Magyarországra utazzék tapasztalatokat gyűjteni.

(fordította Gerle János)

Lucien Kroll a Tihanyi Bencés Apátság kerengőjében

